

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ז
בסימן 50 שנה לאיחוד ירושלים

פרשת מטות-מסעי - מילה זו מילה

פרשתנו נפתחת בציווי "איש כי ידור נדר לה' או שבועה... לא ייחל דברו, ככל היוצא מפיו ייעשה". הרמב"ם בספר המצוות מפרש שהכוונה כאן על כל דיבור היוצא מפיו ולא רק במקרה נדר ושבועה. "לא ייחל דברו - לא יעשה חולין".
בשיעור זה יפנימו התלמידים שלדיבור שלנו יש כוח, איננו יכולים להבטיח ולא לקיים. חברה שמכבדת את דיבורה היא חברה ערכית שנעים לחיות בה.

מטרות:

- התלמידים יבינו עד כמה גדול כוחו של הדיבור.
- התלמידים ילמדו שחשוב מאוד לקיים הבטחות.

ההפעלה:

סיפור:

- נספר:

"וואו, איזו ערכת צבעים מהממת יש לאומנית הכיתה בציור, אפשר להשתמש?"
ביקשה אורית בקול מתחנן.
את ערכת הצבעים הזו קיבלתי אתמול מדודתי במתנה, אפילו לא הספקתי להשתמש בה ולא ממש התחשק לי לשתף בה עוד חברות. "אני מעדיפה שלא", אמרתי. אבל אורית לא וויתרה: "בבקשה, רק קצת, את יודעת מה? אימא שלי קנתה חבילה ענקית של חטיפים. מחר אני אביא לך חטיף אם תרשי לי להשתמש בצבעים שלך". "טוב, רק היזהרי לא ללחוץ חזק מידי", אמרתי והגשתי לה את הצבעים. אורית ציירה וצבעה להנאתה ולבסוף החזירה לי את הצבעים.
"הבאת לי את החטיף שהבטחת?" שאלתי את אורית למחרת בבוקר. "אני מנחשת שזה ביסלי בטעם בצל" אמרתי בחיוך. אורית הסתכלה עלי במבט משונה ואמרה: "על איזה חטיף את מדברת?" אחרי שהזכרתי לה מלמלה: "טוב, שכחתי, אביא לך מחר".
"תזכרי, הבטחת", אמרתי ופניתי לעיסוקיי.
למחרת הבחנתי באורית שעמדה בפינת הכיתה. נפנפתי לה עם ידי וקראתי לה, אך אורית התעלמה ממני ופנתה לעבר קבוצת בנות שפטטה בצד אחר של הכיתה.
הלכתי אחריה ושאלתי: "מה עם החטיף?" "אוף, מה את עושה עניין מחטיף קטן".
רטנה אורית והמשיכה לפטפט. הבנתי שאורית לא מתכוונת לעמוד בדיבורה. ממילא

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ז
בסימן 50 שנה לאיחוד ירושלים

כבר לא היה לי חשק לקבל ממנה את החטיף שהבטיחה. נזכרתי שאימא הכניסה לי לתיק חטיף בטעם האהוב עלי. "החטיף זה לא העניין", הרהרתי. "אז מדוע אני מרגישה הרגשה איומה?" ניסיתי לחשוב מה בעצם מעיק עלי כל כך. בדרך כלל אני אוהבת לחשוב ולצייר, אז הוצאתי את ערכת הצבעים החדשה שלי וציירת במרכז הדף ילדה עם צמות, חצאית פרחונית ונעלים וורודות. באמצע הפרצוף ציירתי פה גדול וזהו, רק פה. מהפה יצאו אותיות כמו שרשרת צבעונית. חלק משרשרת האותיות עיצבתי בצורת לבבות ופרחים וחלק היו סתם מפוזרות ברווחים לא מסודרים. בציור שלי היו גם אותיות שבורות ואותיות עקומות אותם הדגשתי בצבע שחור. הייתי כל כך מרוכזת שלא שמעתי את הצלצול המבשר על תחילת השיעור. "זה נראה כמו כתב חידה", שמעתי את קולה של המורה שעמדה והתבוננה בציור שלי. "או אולי בעצם את מציירת מחשבות?"

"כן", אמרתי במבוכה, "אני מציירת מחשבות". פניה של המורה הביעו סקרנות. "אולי תרצי לשתף אותנו?" ביקשה. לא רציתי להפסיד את ההזדמנות להגיד את מה שכל כך העיק עלי. עמדתי במקום של המורה, הראיתי את הציור לחברותיי ואמרתי: "יש אנשים שחושבים שאין משמעות למילים שהם מוציאים מהפה. הם חושבים: 'אלו רק מילים שיוצאות לאוויר ולא נשאר מהם דבר', בציור שלי רואים שזה לא כך, המילים יוצרות מציאות, יש מילים שעושות טוב על הלב, מילים משמחות ואוהבות, אך יש מילים עקומות ושבורות. אלו מילים של הבטחה שלא קוימה. המילים האלו נשארות עקומות ושבורות עד שההבטחה תתקיים". המורה הבחינה בהתרגשות שבקולי. היא התפעלה מהדרך המקורית שבה הבעתי את מה שהרגשתי ואמרה: "אני רואה שהנושא מעניין אתכן, בדיוק בפרשת השבוע שלנו פרשת "מטות" מתייחסת התורה לכוחו של הדיבור. בפרשת השבוע אנו קוראים על כוחו של הדיבור המתבטא בנדרים ובשבועות. כוח הדיבור הוא עיקר כוחו של האדם, ועליו נאמר: "ויפח באפיו נשמת חיים – ויהי האדם לנפש חיה" ומתרגם אונקלוס: "רוח ממללא" - כלומר הנשמה של האדם באה לידי ביטוי בדיבור שלו. אנו הנבראים היחידים שנקראים "מדבר" ובזה אנו מיוחדים משאר הנבראים". המורה לקחה נשימה ארוכה, התבוננה בנו ואמרה: "בכל אחת ואחת מאתנו קיים כוח הדיבור, אנו מתפללים ולומדים תורה ומצווים לשמור את פינו מדיבור מזיק ולקיים את הבטחותינו והתחייבויותינו. הדיבור שלנו הוא קדוש ועלינו לשמור שלא נחל את דברנו ונקיים את אשר קיבלנו על עצמנו בפיו. האם יש שאלות?"

סיימה המורה את דבריה.

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ז
בסימן 50 שנה לאיחוד ירושלים

כל אותו הזמן התבוננתי באורית, שישבה מכווצת בכיסאה והקשיבה קשב רב. את מקומה של המועקה שהרגשתי קודם תפסה הרגשת הקלה, אורית שמעה את הדברים וכעת הבחירה בידה. להפתעתי ניגשה אלי אורית בהפסקה וביקשה ממני את הציור. "אני מבטיחה להחזיר לך בהקדם", אמרה. משהו בקולה גרם לי להאמין שהפעם תעמוד בדיבורה. הגשתי לה את הציור בלי להבין לשם מה היא צריכה אותו. בערב בשעה שהכנתי את שיעורי הבית נשמעה דפיקה בדלת. בפתח עמדה אורית. בלחיים סמוקות היא הגישה לי חבילה עטופה, אמרה שלום וחמקה. פתחתי בסקרנות את העטיפה ומצאתי את הציור שלי עם שינוי מפתיע - כל האותיות השבורות והעקומות שהיו קודם תוקנו ונצבעו בצבעים עליזים. בתוך החבילה גיליתי הפתעה נוספת, חטיף! זה היה החטיף הכי טעים שאכלתי בחיים שלי, ולא רק בגלל שהוא היה בדיוק בטעם האהוב עליי. (לקוח מתוך "מפגש שבת" בהוצאת החמ"ד)

- נבקש לשתף: האם קרה לכם מקרה דומה? איך הרגשתם?
- מה למדתם על כוח הדיבור?

משחק - משתמשים בכוח הדיבור לעשות טוב

- נסתובב בחדר לצלילי מוזיקה. בכל פעם שנעצור את המוזיקה – יסתדרו התלמידים בזוגות באופן אקראי.
- נסביר את המשחק: בכל פעם שעוצרת המוזיקה יש הוראה. כשהמוזיקה עוצרת ייוצר זוג חדש ועליו לבצע את המשימה שהמורה אומרת.
המשימות:
  1. לתת מחמאה זה לזה
  2. להגיד תכונה טובה שיש אחד בשני
  3. לברך זה את זהאפשר לחזור על הפעילות עד שכל אחד פוגש לפחות עשרה מתלמידי הכיתה.
- נבקש לשתף:
  - איך הרגשתם לומר?
  - איך הרגשתם לקבל?
  - מה אתם יכולים ללמוד מכך על כוח הדיבור?